

مکملہ ادبی و سیاسی رسالہ

❁ ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در ❁

۳۱ نجی سنہ

جزو عدد : ۱۳۶

❁ پنجشنبہ ❁

۱۸ ربیع الاول ۱۳۳۰

بيوك فرهدريقك سردارلغى

[مابعد وختام]

فقط قرال (فرهدريق) كڭ همان آلتى سنه متمادياً بو حال و وضعيتده عرض
آندام ايلسى و كندى حسيانى ايچون پايانسز و دائماً حال انحطاطده بولنان اميد
ايچنده بر جهره امنيت و اطمئنان بحشا ارابه ايتمى ناقابل ادراك و تصور
برمتاندر، كه بو خصوص كندى يوكسلكمكده و دشمنه القاي دهشت ايلكده ايدى .
يالگىز بوسايه ددر، كه مؤخرأ واقع اولان مدهش مغلوبيترك نسايجنى دفع
و تبديله موفق اولدى .

(هوخ كيرخ) اوزرينه رجعتى غير قابل تنظير بر صنعت استادانه در . بوجادله
لييه نك تلفات كليهي داعى مصارعه سندن قرال ، بر انتظام تام داخلنده اوله رق ،
اردوسنى گيروه سوق ايدىيور و ميدان معركه دن آنجق ايكي كيلومتره قطع ايلدكن
صكره بنگرار جبهه تشكيل ايلدور . دشمن غالب ايسه يگدن هجوم ايتك ايچون
كندنده جسارت بوله ميور .

فقط « قولين » كونسندن برى فرانسزلى روسباخده ، آوسترياليلىرى
لوپتند ، روسلىرى چوندرروف جوارنده تهليلان فرهدريق ، آرتق قوتلرينك
صوكنه واصل اولمش ايدى . مشاراليه اصلا بر ميدان محاربه سنك طالعى، تجربه يه
تابع قيلماشدر . كرك غالبيت و كركسه مغلوبيت اوانسده بومشكل صنعتده استاد
ممتاز اولديغنى ابراز ايتمش و موفقيت و عدم موفقيت فضله تقدير ايتماك خصوصنده
مكمل برگوز مقياسنه مالك بولشمشدر .

آرتق هجوم ايدىجك بر حالده اولمديغسندن دشمنلرينه كندى اصوللارينه
توفيقاً مصادمه و آنلره القاي خشيت ايدرك يالگىز ماهرانه اجرا ايديلان مانورلر

سايەسىندە موسم شتاتىڭ حلولتە قدر ساقسونيا ايله سىلزيانى دشمندن تەپھىر وتخلىصە موفق اولدى .

بونىڭلە برابر قرال ، سىنە آتپەدە آوستريالىر ايله روسيەلىرڭ برلشملىرىنە ممانەت ايدەمدى . فرەدرېكڭ متفقلرە قارشى اجرا ايلدىكى حرىكەت حىرىيە (قونەسدورف) ميدان محارەبەسى ايله نەپائەت بولدى .

بوايسە تارىخ حىرىكەت طانىدىنى ھىزىت وفلاكتىرڭ اڭ مەدھىسى ايدى . بروسىيە عىسكىرى يوم مذكورڭ نەپائەتلەرنە طالع حىرىيە تەبديلى ايتىڭ اىچون صوڭ قوت وغىرتلىرىنى بېھودە يەە صرف ايتىدىر ، سردار حىكمدار رجەت ايتىمكە اولان عىسكىرى توقىف ايدەتلىك اىچون بېھودە يەە حىياتى تەلىكەيە القا ايلدى .

مشارالە اڭ صوڭ اولەرق ، حلول ظلمت ايله برابر محارەبە ميدانى تىرك ايلدىكى زمان اردوسى حال رجەتەدە دىكل ، حال فرارەدە ايدى ؛ كىندىسى اسىر ايدىڭ مخابىرەسىندە بولنىوردى . قىر قىيىڭدىن عىبارەت براردودن كىچىلەن آتچى دىرت بىيىڭ كىشى قدر جەم ايدىلە بىلدى . فرەدرېكڭ اوچ سىنەدن برى تقرب ايتىمكە اولدىغى كوردىكى شى : نەپائەت كلىش ايدى .

« قولىن » فلاكتىدن برى قرال كىندى اردوسىنە ، تەكمىل مەلتنە لايتىزل ، ھىچ برىشى ايله ومستھىل لازالە برمەتات وصالەت مەتالى عىرض ايتىش ايدى . ضرورت ومحرومىت ومخابىرە عىسكىرى ايله برابر صادقانە قاتلامش ، مغلوبىتدن صىگرە ھىچ برىشى اولمامش كىيى ضربە شىشىرى حوالەيە مەيىا اولەرق قالىقمىش در ، بولە ھىزىت وفلاكتىرڭ نەقدر آغىر ، دوچار اولنان تىلفاتڭ تىلفىسى نەقدر مەشكىل اولدىغى يالڭىز مشارالە بىلىور ايدى ، فقط فەكرنەدىكى اندىشە حىرمان آلودى سىنە جىلادىنىڭ اڭ درىن كوشەسىندە اخفا ايلوردى . اقونا زمانڭ بوبار تىقلىنى اوزون مدت ساكەتەنە طاشىق نەقدر مەشكىل ، نەقدر اضطراب فزادر . فرەدرېكڭ اعتماد ايدەجك ھىچ برىكىسەيە مالاك دىكل ايدى . غىرىبەدركە كىندى برادرلىرى بەدائەتە حىكومەتڭ ايشنە ، قىرالڭ ادارە حىرىيە دائىر بىسۇط مطالعە ايتىمكە حىقلىرى وار ظننە بولنىورلردى . براز صىگرە ، موجودىتە اعتماد ايتىدلىرى صلاحىيەتڭ قابىل اجرا

اولدیغنی آکلاپرق ، برانفعال عمیق ایله گئرو چکیلدیلمز . مسلك قدیمک
پرستشکار مطمئن اولدقلری جهته تکمیل حربی فلاکت آور و مشوم و طرز
اجراسنی ایسه عادتاً نامعقول عدایدیورلردی . قرال بونلر نزدنده تسلی وفراست
تجری ایده مزدی .

جنراللرندن کندی افکارینی ادراک و تعقیب ایده بیله جک یالکیز برکشی
وار ایدی ، که اوده (وینتفرلد) ایدی ، مومی الیه ایسه روسباخ میدان محاربه سندن
برکون اول وفات ایتمش ایدی .

(مارق غرمفین ویلهلمینه فون بارویت) قراله ، آنک همشیره لرندن زیاده یقین
بولیوردی . بونک وفاتی هوخ کیرخ میدان محاربه سندن برقاج کون صکره خبر
آلمش ایدی .

کندی زوجہ سی (قرالجه) ایله اساساً قرالک هیچ برمناسبتی یوق ایدی .
حسیات رقیقه اوله رق روحنده یشایان شیرک کافه سنی والده سینه نقل و حصر
ایلمش ایدی .

قرالجه (صوفی دورته آ) بر شخصیت مهمه دکل ایدی ، فقط اوغلی ایچون
هرشی ایدی ! اوغلانی سومش ، ممکن اولدیغنی قدر آنی محافظه ایتمش ، پدر حدید
وخشینی آنی رد ودفع ایلدیکی زمان آکا اعتماد ایتمش ایدی . بوکنج برنسک
حیات مغومانه و مأیوسانه سنده کندیبه بذل ایدیلان آثار شفقت و محبت یالکیز
والده سی طرفندن واقع اولدیغندن ، مشارالیه بونی اصلاً خاطرندن چیقارمامشدر .
اک صمیمی و محبتلی مکتوبلری مشارالیه ایه تحصیص ایدلمش ، محاربه میدانلری
اوزرندن قیصه جه یازلمش مژده بشارتلر آکا گوندرلمشدر .

مشارالیه آنک خبر وفاتی ایسه «قولین» فلاکت عظماسندن هنوز کندی
طویلامغه باشلادیغنی برصرده واصل اولمشدر .

کویا که طالع ، قرالک متانت و صلابتی دائماً دها بیوک آجیلر ایله تجربه
ایتمکی مقصد ایدیمش ایدی . موسی کبی جولده وضع ایتدیکی مار آهینه توجیه
نکاه ایدنلرک اکتساب عاقبت ایلدکلری کبی پروسیه ملتدن بیتاب و مأیوس اولان

عرض ایدیوردی . همان قولین میدان محاربه سنی متعاقب خواب واشتها آتی ترك
ایتمش ایدی . (لویتن) میدان محاربه سندن صکرمه نقریس عاتی باش کوستره رک
آره صره ال و آباغی بـستون مفلوج برحالد بولندیر مقدمه ایدی ، برقدید حاله
گلش وجودی حماله صارصلش اولدینی حاله (قونه سدورف) جوارنده آوستریالیر
ایله روسلره قارشی حرکت ایتمش ایدی .

یوم مذکورک فلاکتی ، حتی آنک - اگر تعبیر جائز ایه - روح آهنینی
ایچون دخی پک بیوک ایدی . وجودجه اضطراباته ، ضرورته ، محرومیه ،
مخاطرمیه ، اندیشه یه ، آلامه ، حاصلی بونلرک کافه سینه برشعله امید بلیردیکی
مدتجه تحمل ایتمش ایدی . آرتق برچاره نجات کورمبور ایدی . دها (روسباخ)
میدان محاربه سی کونلرنده کندی قرائت مأمورینه زهر ایله مملو اوله رق دانما
چیننده طاشبیدینی اوافق برشیشه یی ارانه ایتمش و آکا « بوهاله یه ایسته دیکم
زمان خاتمه چکرم » دیمش ایدی .

شمی بودرجیه گلش ایدی . تویرلر اورپردیجی برلطیفه ایله افاده ایتدیکی
وجهله قرال کندیسینی « اخرته کوندرمکه » قرار ویرمش ایدی . اردونک
ولی عهده صادقانه خدمت ایچون تحلیفی و وکلاسنه آنک امرینه اطاعتی امرایتمش
ایدی . حرکات حربیه نلک ادامه واداره سینی دخی پرنس هانری به حواله ایلش
ایدی .

بونلر قونه سدورفی تعقیب ایدن کیجه واقع اولمش ایدی . فرداسی کونی
ینه کندیسینی طوبلامش ایدی . کندی دشمنلرینه ، کندی آلام و اضطراباته
قارشی یگیدن مجادلیه باشلامش ایدی . و - بالطبع اک مشکلی اولان - کندی
نفسنه ، کندی مفتوریت مجادله سینه ، اشتیاق موته قارشی مبارزه یه حاضرلشمش
ایدی . بوقهرمان بیتاب ، وظائف حکمداران حسیاته استناد آینه طوبلانوب
قالتشمش ایدی .

متباقی قالان مقدار جزئی عسکرینی طوبلاهورق (فرانقفورت) ایله (برلین)
آره سنده اخذ موضع ایلش ایدی .

برادرى (ھازىر) يە يازدىنى مەكتۇبىدە « بن آنلرڭ تەقىب ايدەم جەكلىرى جادە اوزرىندە يرلىشەم . فقط بوگونى ، يوقسە يارىغى كەلە جەكلىرىنى ئېلىپورم . اگر كەلەرلەسە وطن ايجون اولدىنى جەتەلە مەجادلەيە شتاب ايدەم جەك » دېمىش ايدى .

بوندىن سەككە فرەدرىك « براندنبورغ خاندانىڭ مەجەزەسى » تەبىرى و جەلە شايان حەرت اولان شى واقع اولدى . برىكى ھجوم ايلە ھەربى ختامە ايردىرە . بىلە جەك اولان دىشەن رەجەتە باشلامش ايدى . اولوم درجەسىندە يىتاب اولان آرسلان ، دىشەن غالبە دون اق قدر القاي خەشەت ايلەش ايدى ، كەيكى بر ميدان ھەربەسى اجراسەنە جەسارت ايدەم مامشلىر ايدى .

انكەلتە سەفىرى بر مەكتۇبىدە « بورادە احوال آرزو ايتىدىكەم سورتىدە دكل . فقط پروسىە قرالى يشاپور ، ويشادىنى مەتجەدە خارقلەر كوستەم جەكدر . » دېە يازمەشدر .

بوكى احوال داخلىندە بر سردار ايجون دھا بىوك برشى يازىلە ماز . انكەلتە سەفىرى بىك طوضرى سويلەشدر . اگر اثر سەو ، طالع وفلاكت اولەرق قرال فرەدرىك (قونە سدورف) دە تلف اولمش بولسە ايدى بۇگون پروسىە موجود اولمازدى .

قرال فرەدرىك بىشەنچى سەنە ھەربىيەنىڭ ايتەسنى عەجىبا نەسل بر فەكر ايلە قارشىلامش ايدى ! كەندىنىڭ كىيىنى ضابطىلىرى وفات ايتەش ايدى . بر جوق موقەللىرى ايسە وظيفەلىرىنى ايفايە غەير مەقتدر اشخاص اشغال ايتەككە ايدى . وقوع بولان تلفات كەبەدن طولايى ھاصل اولان بوشلىقلىرى آرتق وطنىڭ عەجىبى افرادى ايلە طولدىرەمق مەكەن دكل ايدى . مدافعة وطن خصوصى خەسە كەندىلەرنە ھەمبول اولان نفوس مەملىكەت آرتق افرادجە جەبر نەقسان ايدەمەيوردى . بوشلىقلىرى ايسە اجرتلى ساقسونىيالىر ، مەتجەلەر ، اسىرلەر ايلە املا ايتەك لازم كەيوردى . بو آرتق (ھوھن فرەيدەرك) ، (روسباخ) ، (لويىتن) مەظفەرىلەرنى قازانان اردو دكل ايدى . احتياج نەقود سولك درجەيى بولمش ايدى . عەسكەركە يەكەنسق بر سورتە اكەسەسى

ایچون چوقدن بری وسائط مقفود ایدی . افراد معاشاتک تسویه سی ، ضایع ویا غیر قابل استعمال اولان اسلحه نك تلافیسی کیتدکجه کسب مشکلات ایتش ایدی . خلاص ونجات پک یقین ایدی . فرانسه بای حال مصالحه آرزو ایدیوردی . اگر فرمدریق سبلیزیایی اعطا ایتش اولسه ایدی هر درلو احتیاجات نهایت بولوردی . فقط پروسیه نك دولت معظمه اولمسی ده خیال اولوردی . آندن صکره قراللق برانندبورغ مارکیلرینی تزیین ایدن بوش بر عنواندن عبارت قالوردی . قرال فرمدریق پروسیه نك موقع و حیثیتی ایچون راحتنی ، صحتنی ، بالذات کندینی فدا ایتش و بو اغورده ، فوق البشر اقدامات واضطر اباتده بولمشدیر .

مع ماقیه هر درلو احوال و وضعیات سیاسییه قارشنی نظر نافذ ایله مترافق اعتدال دمله موازنه ، لایتنزل برقرار ، بارقه مثال بر سرعتله اجراءات اولمسه ایدی هر درلو قهرمانلغه رغماً صدمات طالعه مقابله ده بولنه یئلك امکان خارجنده بولنوردی . (قولین) مغلوبیتدن صکره تنزل ایتش اولان اعتبار وشهرتی ، قوه معنویه نی بئکرار اعاده وادامه ایدم یئلك ایچون سطوت سلاح ایله بر موفقیت استحصالی الزم ایدی . بونکله برابر مشارالیه نه بوه میاده آوستریالیله ، ونده (تورینکن) ده بولنان آلمان اردوسی ایله فرانسنزلوک موضع لرسته هجوم ایلدی . بونلره هجومده استحصال موفقیت امیدی پک آز اولدیغندن فرمدریق ، نومید برقرار باز گبی . هرچه باد آبادانه حرکتده بولمندی . بر متانت مصرانه ایله دائماً ساکنانه و مدبرانه خصمك بر خطائی حرکتده انتظار ایلدی . بویله بر فرصتک ظهوری آئنده ناکهان شدت نامه ایله مصاصادمانده بولندی . بونك نتیجه سی (روسباح) مظفریت مشعشعه سی اولدی .

صوگ حرب سنه لرنده طبق بو طرزده اوله رق حرکت و قرالک کندنی تعبیری وجهله « هنوز لامبده موجود اولان جزئی یاغدن » استفاده ایدلمشدیر . کیت کیده اطرافنده کیلر بر آرمیه چکیلوب طوبلانمغه ، دارالحرب کیتدکجه طارانمغه ، وسائط قوتی کیتدکجه آزالمغه باشلادی ، فقط دشمنلری نهایت قدر مشارالیه دن توحش ایدیورلردی و آنلردن بری بصیرتسزجه تقرب ایتش بولنورسه

آرسلان پىچەسى ھان شەتلى بىر ضربه حوالە ايلەنگە ايدى . (ليغىچ) و (تورغاو)
ميدان محاربەلىرى بو خىم ايله اصلا ايشلارڭ ختامە ايرمەجىكى فەكرىنى (ماريا تەزىيا) يە
القا ايلدى . اۆل قدر شەتلىه آرزو ايدىلان سىلەزىيا استىلاسى مەكىن اولمىسىزىن ايدى
سەنە گذران اولدى . فرانسە حقيت خالەدە حربىدن گىرو چكىلىش ، آوستىريا
ايمپراطورلىنى دىخى يەودە يەه اختيار ايتىش اولدىنى مەصارف خارق العادە نڭ تەختەدە
بىتاب و متاثر اولمش بولنىوردى . بىنەا لىك رۇسىيە چارىچەسى الېزابەتڭ وقوع
وفاتى و رۇسىيە پولىتېقەسىندە حصولە كلان تەبدىل ، محرمانە سولەكەن چكىنلىيان بىر شىنڭ
آشكارە سولەكەن سەندە فرصت بىخىش اولدى : حربڭ جريان و تەمادىسەندە موقىت
بەيدالاحتمال اولدىغەن بوجەتلىه حربە دوام مقەصدىسىزدر .

بىنەا لىك قىرال فرەدرىك غالب قالمش ايدى . عقد مەصالحە زامانەدە مەلكەتەن
بىر كوى بىلە ترك ايتىدى . پروسىيە نڭ شان و شەرفى تەخلىص ، كەندىنڭ دولت
مەعظمە اولدىنى صورت قەتەدە تاسىس و تەصدىق ايدىلش ايدى . قەتلى ساعەتلەردە
باشەندە فرەدرىك كې بىر نىجى مەرتەبەن بىر حەكمدار سردارڭ بولمىسى حەكومەت اىچون
بىراقبال و سەادت ايدى .

آلمانجەدن :

محمد رشدى

